

Stembrowicz, Kazimierz

"Usadba nowgorodskiego chudoźnika XII w.", B. A. Kolchin, A. S. Choroszew, W. Ł. Janin, Moskwa 1981 : [recenzja]

Przegląd Historyczny 73/1-2, 150

1982

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

B. A. Kołczin, A. S. Choroszew, W. Ł. Janin, *Usadba nowгородского chudożnika XII w.*, Izdatielstwo „Nauka”, Moskwa 1981, s. 168.

Praca autorstwa trzech znanych uczonych od dawna studiujących dzieje średniowiecznego Nowogrodu Wielkiego przedstawia rezultaty prac wykopaliskowych przeprowadzonych w latach 1973—1977, w wyniku których dokonano dotychczas jedynego w swoim rodzaju w przypadku Rusi odkrycia — pracowni malarza nowogrodzkiego z końca XII — początku XIII wieku. Dzięki odkrytym na tym miejscu inskrypcjom na korze brzozej oraz wzmiankom w kronikach nowogrodzkich udało się z dużą dozą prawdopodobieństwa ustalić jego personalia. Był to Olisej Greczin, duchowny nowogrodzki. Autorzy stawiają hipotezę, że był on prawdopodobnie głównym wykonawcą świetnego wystroju malarskiego cerkwi Spasa-Neredicy. Zaopatrzona w liczne szkice topograficzne, rysunki i fotografie książka zawiera poza powyższymi ustaleniami dokładny przegląd i omówienie wielu innych znalezisk

K. S.

E. L. Nazarowa, „*Liwonskie prawdy*” *kak istoriczeskiej istočnik*, [w:] *Drewniejsze gosudarstwa na teritorii SSSR — materialy i issledowanija 1979 g.*, AN SSSR — Institut Istorii SSSR, Izdatielstwo „Nauka”, Moskwa 1980, s. 5—218.

Kontynuując tradycję analogicznych prac prowadzonych przez B. D. Grekova czy W. T. Paszute, a poświęconych najstarszym spisom prawa ludów słowiańskich i bałtyjskich (Prusowie), autorka analizuje i publikuje (s. 171—218) paralelnie z przekładem ze staroniemieckiego oryginału na rosyjski zbiory prawa Letgalii, Kurlandii, Liwonii, władztw biskupich Dorpatu, Ösel i Leal (Wieck). Badaniem i edycją objęte zostało 56 przekazów z czego 19 dotąd nieznanymi i 5 niewykorzystanych przez uczonych. Wszystkie istotniejsze warianty, wedle zapewnienia autorki, uwzględnione zostały w rzeczywistości bogatych przypisach do edycji. Poprzedza ją: podzielone na dwa rozdziały studium historiograficzno-źródłoznawcze (s. 5—90), przede wszystkim nastawione na wychwycenie momentu powstania poszczególnych zbiorów (przeważnie XIII—XIV w.), które doszły do nas w o wiele późniejszych odpisach, dalej zawarta w rozdziale trzecim (s. 91—170) sumaryczna próba prezentacji wspomnianych tekstów jako źródła do dziejów średniowiecznej Łotwy i Estonii z rozbiciem na następujące grupy zagadnień — gospodarka, stosunki społeczne i walka klasowa, prawo rzeczowe, spadkowe, własność, zobowiązania, ustrój polityczny, prawo karne, organizacja sądów i proces.

Tom, w którym zamieszczono prezentowane opracowanie stał się rocznikiem zespołu Instytutu Historii AN ZSRR zajmującego się badaniami najdawniejszych organizacji politycznych na obszarach Związku Radzieckiego. Z tego względu, poza ogólnym wstępem pióra kierownika zespołu W. T. Paszuty, zawiera on omówienie dorobku zespołu w latach 1968—1978 (s. 219—233), oraz recenzje.

S. R.

Ryszard Brykowski, *Drewniana architektura kościelna w Małopolsce XV wieku*, „*Studia z Historii Sztuki*” t. XXXI, Polska Akademia Nauk. Instytut Sztuki, Zakład Narodowy im. Ossolińskich — Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, Wrocław—Warszawa—Kra-ków—Gdańsk—Łódź 1981, s. 325 (w tym 229 ilustracji) + 6 map.

Książkę tę naprawdę warto polecić, nie tylko z powodu tematu, jakże przecież wdzięcznego. Autor zanalizował 27 kościołów z terenu Małopolski i sąsiadującego